

екологічної кризи. Екологічна свідомість – це не тільки усвідомлення обмеженості природи, могутності і влади людини над нею, а й результат усвідомлення того, що джерела енергії і сучасні умови життя людини можуть змінитися на тривалий час або зникнути назавжди. Для того, щоб таке не відбулося, необхідно узгоджувати мету існування людини і способи задоволення екологічних потреб.

Екологічна свідомість формує не тільки наші уявлення про співвідношення природи і суспільства, про порушення екологічної рівноваги та про необхідність захисту природи, а й про готовність окремих людей і суспільних груп приймати участь в охороні природи. Вона містить наші уявлення про екологічну ситуацію, її ціннісне визначення і дії, які необхідно здійснити для досягнення необхідного екологічного стану. Згідно вказаного, екологічну свідомість, у змістовному плані, характеризують три основних елементи: екологічні знання, оцінка екологічної ситуації і екологічна поведінка. Екологічні знання – основний елемент екологічної свідомості. Це усвідомлення сутності відношень в системі “суспільство – людина – техніка – природа”. Оцінка екологічної ситуації визначається системою цінностей суспільства, в якій розвивається екологічна свідомість і проявляється відношення суспільства до оточуючого середовища. А це значить, що існують різні думки по екологічним питанням в кожному конкретному суспільстві. Екологічна поведінка пов’язана з тим, які конкретні дії суспільства і окремих людей здійснюються по рішенню екопроблем. Таким чином, окремі люди узгоджують свою поведінку з екологічною ситуацією. В той же час, бажана екологічна поведінка виступає як наслідок впливу об’єктивних і суб’єктивних факторів (особливостей особистості, потребами людини, можливостями їх вповільнення). Тому для бажаної екологічної поведінки необхідно розвивати у людей почуття впевненості в своїх силах і оптимізм.

Література:

1. Крисаченко В. С. Екологічна культура. Теорія і практика. – К.: Заповіт, 1996. – 318 с.
2. Маркович Д.Ж. Социальная экология.– М.: Изд-во РУДН, 1997. – 436 с.
3. Цікало А. Л., Черная Т. Г. Основы экологической культуры. – Одесса: Изд.-во ОГАХ, 2001. – 102 с.

*Барвинский А.А. – к. ист. н.
(Сумы, СумГУ)*

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ГАРАНТИЯ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ НА ПРИНЦИПАХ РАВНОП- РАВНОГО ПАРТНЕРСТВА

В наши дни расхожим стал термин «глобализация» под которым подразумевают как проблемы, затрагивающие мир в целом, так и послед-

ствия интеграционных процессов в виде становления единого мирового рынка, свободного движения товаров и капиталов, а также распространения информации.

Глобализация имеет исторические корни, например, появление первобытных людей и расселение их по Земле можно рассматривать как глобализационный процесс, нашедший продолжение в возникновении очагов цивилизаций, соперничестве и борьбе между ними, распространении влияния одних и исчезновении других.

Сегодня центром, диктующим «моду» являются Соединенные Штаты Америки – страна, где производится более 60% мировой научной информации, где рождаются и внедряются в практику самые смелые научные и технические проекты. В этой связи стремление европейских государств к объединению надо рассматривать как своеобразный вызов попыткам США не только сохранить, но и укрепить свое доминирующее положение. Украина, как известно, не осталась в стороне от этих веяний, заявив о своем твердом намерении войти в состав объединенной Европы.

Надо сказать, что правительства европейских стран, как и их народы, не против того, чтобы увидеть Украину в этом союзе. Но вот какая роль будет отведена ей в данном объединении: равноправного партнера, или сырьевого придатка, выступающего в качестве буфера между Европой и набирающей мощь Россией, пока не ясно.

Дело в том, что в результате непоследовательной политики руководства страны за последние десять лет, украинская экономика начала трансформироваться в сторону увеличения удельного веса низкотехнологической продукции, энерго- и материалоемких, а также экологически опасных отраслей производства. Так за указанное время доля машиностроения сократилась более чем в два раза, объем товаров легкой промышленности – в 7,5 раза. Одновременно доля металлургии в общем объеме промышленного производства возросла с 9,4% до 30,4%. Известно, что в нашем экспорте преобладает продукция невысокой степени технологической переработки. Удельный вес такой металлургической и минерально-химической продукции в общем объеме валютных поступлений достиг 95%, а средне-, высокотехнологической продукции – только 12%. Эти показатели в пять раз ниже, чем в промышленно развитых странах, и отвечают структуре экспорта латиноамериканских государств в середине 80-х годов прошлого столетия [1,34]. В соответствии с классификацией на страны, создающие новые технологии (1), способные к использованию этих технологий (2) и прочие (3), Украина отнесена к последней, третьей категории. А лет 30 тому назад мы оказались бы в первой [2,12].

Причиной наших неурядиц есть то, что шаги, которые страна сделала на пути поступательного движения в годы независимости, оказались крайне непоследовательными. Происходило это главным образом из-за

частых изменений в структурах исполнительной власти. Каждое правительство, которое приходило со своей программой, почти не имело возможности для ее реализации, поскольку срок «жизнедеятельности» этих правительств составлял 1-1,5 года, а то и меньше. Кроме того, ежегодный бюджет, вопреки декларациям относительно его социальной и инновационной направленности, традиционно формировался путем жесткого лоббирования соответствующих депутатских и промышленных групп в пользу ресурсоемких, многоотходных и экологически опасных отраслей. Параллельно из года в год сокращались ассигнования на научные и опытно-конструкторские разработки. Если в 1991 году в бюджете Украины было предусмотрено 3,4% валового национального продукта на науку, то в 1995 – 0,6%, а в 1996 году из этих мизерных сумм было выделено всего лишь 0,46% [3,15].

В этой связи и возникают опасения того, что в объединенной Европе Украине может быть отведено место где-то в самом нижнем ярусе. Правда сегодня есть еще шансы избежать такой участи. Для этого надо сделать поворот к науке, что должно стать национальной программой действий. Такая программа может быть принята Президентом как главой совета национальной безопасности и обороны Украины. Она должна охватывать период от 5 до 10 лет. Это время необходимо для перехода экономики от существующего состояния к тем параметрам, которых достигли страны – претенденты на вступление в ЕС.

Литература:

1. Буравльов Є. Стогній В. Науково-технологічна безпека України в контексті глобалізації. // Вісник національної академії наук України. – 2005. – №3. – С. 32-40.

2. Тарапов И. «Гибель императора» - ничто в сравнении с «гибелью интеллекта нации». // Зеркало недели. – 1998. – №24 (193). – С. 12.

3. Трьох Ф. Наука, як і осетрина, не буває другої свіжості. // Дзеркало тижня. – 2004. - №11 (486). – С.15.

*Бачко Н.Л.
(Дрогобич)*

ПРОБЛЕМА ОСОБИСТОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ФІЛОСОФІЇ ДІАЛОГУ

Кожен наш крок – це завжди крок у пошуках повноти. І це основна запорука того, що людина має можливість бути особистістю. Але, коли ми говоримо про когось, як про особистість? І, навіть, більше – коли (в результаті чого) особистість, як певна суб'єктна самість здатна себе виявити? З іншого боку – чи кожен з роду людського є особистістю? І, чи є особистістю людина від народження відірвана від тепла інших людей; позбавлена реальності відношення? Здатна вона на нього чи ні?